

Sociaal veiligheidsbeleid

Het Sociaal veiligheidsbeleid is geschreven voor stichting Andreas en ter informatie voor ouders/verzorgers en leerlingen.

“Pesten is een moedwillig systematische, psychologische, verbale, fysieke of seksuele handeling van een pester tegen een gepeste die niet meer in staat is zichzelf te verdedigen tegen dit geweld”

- Verbale pesterijen** : iemand uitschelden, bijnamen geven, beledigende opmerkingen maken bv. over kleding, uiterlijk of gedrag.
- Sociale pesterijen** : iemand negeren, buitensluiten of isoleren. Briefjes schrijven, roddelen.
- Mentale pesterijen** : iemand bedreigen of tegen zijn/haar zin dingen laten doen.
- Fysieke pesterijen** : iemand opzettelijk lichamelijk pijn doen. (slaan, schoppen)
- Materiële pesterijen**: iemands bezittingen afpakken, beschadigen of stelen.
- Digitaal pesten** : schelden en anoniem bedreigen via e-mail of smartphone. virussen versturen, hacken, vervelende foto's op internet plaatsen.

Plagen/ruzie/pesten

We spreken van plagen, als beide partijen even sterk zijn, en er niet echt gesproken kan worden van een slachtoffer en een dader. De plager heeft niet de intentie om de geplaagde te beschadigen.

Een ruzie is een conflict tussen leerlingen over een bepaalde situatie. Als een ruzie is uitgepraat, kunnen ze vaak weer samen door één deur.

Bij pesten is er een duidelijke slachtofferrol en een daderrol. Het pesten gebeurt meerdere keren op een dag of in de week.

Hoe herken je de signalen

- Leerling die alleen in de pauze staat.
- Leerling die je irriteert.
- Leerling die steeds contact/aandacht zoekt van een docent in de pauze.
- Leerling zoekt in pauzes contact met jongere medeleerlingen.
- Leerling die niet naar buiten wil.
- Zuchten, piepen en steunen van medeleerlingen als een pest-slachtoffer een idee aandraagt of in de groep iets zegt.
- Roddelen in de groep over een bepaalde leerling.
- Medeleerlingen die zich steeds negatief uitlaten over een leerling/familie zonder dat dit reëel is.
- Medeleerlingen die negatieve opmerkingen maken op een fout van het pestslachtoffer.

- De leerling, de ouder of medeleerling die aangeeft dat er gepest wordt.
- Leerling die regelmatig klaagt over buikpijn, hoofdpijn (terwijl in de schoolvakanties die leerling nergens last van heeft) .
- Verzuim.
- Snel prikkelbaar, boos.
- nachtmerries/ bedplassen.
- Gevoelige ouders.
- Over beschermende ouders.
- Slachtoffers reageren vanuit pijn. Als je nooit gepest wordt, reageer je anders.

Visie VCVO Katwijk

Het is een kerntaak van alle personeelsleden om te zorgen voor een veilige school, waarbij de nadruk op preventie ligt. Overal waar mensen samen zijn, zullen we geconfronteerd worden met pestgedrag. Het is de vraag hoe gaan we er mee om.

Hoe gaan we met elkaar om

VCVO gebruikt geen protocollen/lijsten van wat niet mag. De nadruk ligt op eigen verantwoordelijkheid nemen voor je gedrag en dat je elkaar daar op mag aanspreken. Gedrag dat docenten verwachten van hun medeleerlingen dragen zij uit door het innemen van een voorbeeldfunctie. Iedere leerling moet zich vrij voelen om wel of niet mee te mogen doen aan activiteiten. Ook een keuze om niet mee te doen verdient respect, zolang je niemand schade berokkent. Je stopt met pesten omdat je weet dat je anderen daar mee narigheid bezorgt en dat wil je niet. Je hoeft niet op te schrijven wat niet mag, diep in ieders hart weet je best wat wel en niet mag en niet kan. Iedere keer als daar twijfel over bestaat, kan je het bespreekbaar maken. We kijken vooruit naar wat we willen en staan stil bij de behaalde successen.

VCVO werkt preventief aan veiligheid:

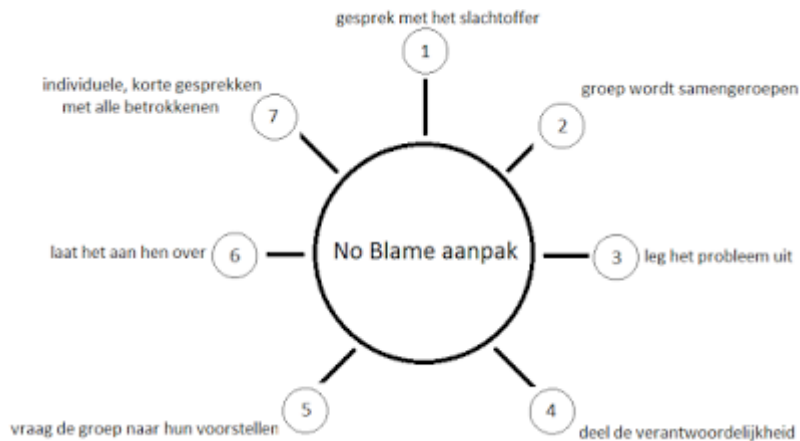
- Vaste mentor gekoppeld aan leerling gedurende het schooljaar.
- IOP gesprekken tussen mentor, leerling en ouder.
- Mentoruur waarin aandacht is voor vragen, een luisterend oor en een gesprek.
- De schoolband. Leerlingen de ruimte geven om hun passie te ontdekken en samen plezier beleven aan een muziekstuk/lied. (Limes Praktijkonderwijs)
- Projectonderwijs waarin de competenties samenwerken, actief luisteren en respect leren tonen voor elkaars mening/ideeën voor projecten. (Limes Praktijkonderwijs)
- Jaarlijks wordt een thema-week georganiseerd rondom een maatschappelijk onderwerp.
- 1x per jaar een ouderavond met een thema.
- Enquête/pesttest/sociogram 1x per jaar in alle klassen.

- Online burgerschap; bewust worden van eigen gedrag op internet. Wat je offline niet doet, doe je ook niet online.
- Leefstijl lesmethode.
- Dagopeningen kunnen een introductie zijn om een groepsgesprek op gang te brengen om sfeer en veiligheid te bespreken.
- Pauzes die gezamenlijk worden gehouden met leerlingen en docenten in de aula. Docenten hebben bij toerbeurt pleinvacht.
- Vak drama waarin leerlingen leren zichzelf te presenteren, bewustwording van houding, stemgebruik en mimiek, etc. (Limes Praktijkonderwijs)
- Rots en Water training. Een weerbaarheidstraining die preventief wordt aangeboden in het 1ste leerjaar of 2de leerjaar.
- Meidenvenijn is niet fijn! Training die preventief wordt aangeboden in het 1ste leerjaar.
- Schoolmaatschappelijk werk/zorgcoördinator/coördinator sociale veiligheid beheersen verschillende technieken om toe te passen voor de aanpak van pesten. (contextuele benadering / oplossingsgericht/no blame methode, kernkwadrant van Offman en gebruik van 5Gmodel in de individuele begeleiding)
- Leerling-besprekingen waarin zorgcoördinator/ smw en mentor de leerlingen bespreken die extra aandacht/begeleiding nodig hebben.
- Leerlingenraad: leerlingen zijn uit alle groepen vertegenwoordigd en denken mee over de veiligheid en sfeer binnen Limes praktijkonderwijs.
- MZO overleg. 4x per jaar is er een overleg met de schoolarts, leerplichtambtenaar, zorgcoördinator en smw over het (ziekte) verzuim van leerlingen en (zorg) leerlingen.
- MR: ouders worden betrokken en krijgen de ruimte om mee te denken en zijn mede verantwoordelijk in het meedenken over de veiligheid en sfeer op Limes praktijkonderwijs.

Interventies binnen VCVO Katwijk

1. No Blame methode,

De No Blame methode is een probleemoplossende methode om met pestproblemen om te gaan. Je stopt energie in wat je wilt bereiken en zo min mogelijk in waar je last van hebt. Uitgangspunt is dat het belangrijker is het probleem op te lossen dan de pester te straffen. Leerlingen worden samen verantwoordelijk gemaakt voor het probleem en uiteindelijk komt het ten goede aan de groepssfeer en het welbevinden van de leerlingen.

De stappen

1. Mentor gaat in gesprek met het slachtoffer op de dag van pesten. Vragen die je kan stellen: wat is er precies gebeurd, hoe vaak is het al gebeurd, hoeveel dagen, weken, maanden gebeurd het al, weten je ouders dit? waar gebeurd het? wat dacht je toen het gebeurde, hoe voelde jij je, wie stonden erbij, wat heb je zelf gedaan om het te stoppen? Wanneer word je niet gepest en wanneer wel? Wie pesten jou nooit? Welke leerlingen proberen jou wel eens te helpen?
2. Organiseer een gesprek met betrokken leerlingen. De pester, gepeste, meelopers en leerlingen met een positieve groepsinvloed. Pesten is een groepsprobleem. Maak ze verantwoordelijk voor verandering.
3. Leg het probleem uit. Verwoord het gevoel van de gepeste. Zeg dat er geen straf wordt gegeven, er wordt gekeken naar een oplossing waarin iedereen zich kan vinden en dat je hiervoor de hulp van de groep nodig hebt.
4. Gezamenlijke verantwoordelijkheid. Een ieder is medeverantwoordelijk voor hoe anderen zich voelen. Iedereen kan een bijdrage leveren aan het goede gevoel van anderen.
5. Constructieve bijdrage. Welke ideeën zijn er binnen de groep zodat iemand zich beter gaat voelen? Zijn er tips naar de gepeste toe en wat kunnen jullie bijdragen.
6. Laat het probleem verder aan de groep over. Een ieder bepaalt zelf wat en hoe hij/zij het gaat doen de komende tijd. Vat samen aan het eind.
7. Bel de ouders op van de pester en de gepeste en breng ze op de hoogte van de gemaakte afspraken. Verslaglegging in SOM, kopje incidentenregistratie van desbetreffende leerling, cc naar anti-pestcoördinator en zorgcoördinator.
8. Na één of twee weken plan je een tweede gesprek: Wat is er verbeterd? Hoe gaat het nu. Vervolgens zal de mentor verslag doen naar de ouders door te bellen/mailen.
9. Bij geen verbetering zal anti-pestcoördinator/smw of zorg coördinator ingeschakeld worden en neemt de begeleiding over, zo ook de oudercontacten.
10. Mentor belt naar ouders om uit te leggen wat er op school is gebeurd en welke stappen er genomen gaan worden.
11. Zie bijlage schema: Stappenplan aanpak pesten.

Mentor	Wanneer	Methode	Terugkoppeling/ communicatie
Gesprek met betrokken leerlingen.	Op de dag van pesten.	Volgens richtlijnen uit de No-blame methode (handleiding in protocol)	Mentor koppelt binnen 1 werkdag terug naar ouders over gedrag, ondernomen acties en gemaakte afspraken. Verslaglegging in SOM onder incidentenregistratie van desbetreffende leerling met cc naar coördinator sociale veiligheid en zorg coördinator.
Mentor heeft gesprek met betrokken leerlingen waarom het niet lukt om aan de gemaakte afspraken te houden.	Op de dag zelf van pesten.		Mentor koppelt binnen 1 werkdag terug naar ouders over gedrag, ondernomen acties en afspraken. verslaglegging in SOM, kopje incidentenregistratie van desbetreffende leerling, cc naar coördinator sociale veiligheid / zorg coördinator.
Ouders van gepeste leerling uitnodigen voor een gesprek met mentor en coördinator sociale veiligheid (=smw) of zorgcoördinator. Ditzelfde ook met de ouders van de pester.	Naar redelijkheid wordt een afspraak gemaakt in dezelfde week.	Gesprekstechnieken, methodes worden ingezet passend bij de leerling. Maar altijd oplossingsgericht, niet straffend en vanuit eigen verantwoordelijkheid van desbetreffende leerlingen.	Vanaf dit moment neemt de coördinator sociale veiligheid/zorgcoördinator de begeleiding over en onderhoudt contact met ouders en mentor. Proces wordt beschreven in incidentendocument in SOM onder incidentenregistratie van desbetreffende leerlingen. Ook ouders blijven betrokken bij het proces van begeleiding.

2.Coördinator sociale veiligheid,

De coördinator sociale veiligheid is begeleider/coach als het gaat om pesten. In eerste instantie ligt de verantwoordelijkheid bij de mentor om het pestgedrag positief te begeleiden. De mentor kan informatie/advies inwinnen bij de coördinator sociale veiligheid.

Bij aanhoudend pestgedrag neemt de coördinator sociale veiligheid de begeleiding over en zal desbetreffende leerling(en) coachen/begeleiden. Tevens zullen de ouders van beide partijen op de hoogte gebracht worden van het vervolgtraject waarin zijzelf ook een aandeel hebben. Dit traject van begeleiden wordt gedocumenteerd in SOM/incidentenregistratie van desbetreffende leerlingen.

De coördinator sociale veiligheid heeft als taak jaarlijks het sociaal veiligheidsbeleid te herzien en indien nodig aan te vullen met recente relevante informatie. Monitoring van sociale veiligheid van leerlingen.

3. 5G-model:

Het 5G-model is gebaseerd op het ABC-model (Ringrose en Nijenhuis)

- 1: Gebeurtenis
- 2: Gedachte
3. Gevoel
- 4: Gedrag
5. Gevolg

In de begeleiding leert de leerling de negatieve gedachte om te zetten in een positieve gedachte. Adv probleemsituaties die de leerling mee maakt wordt de situatie met de leerling geanalyseerd adv het 5Gmodel.

4. Oplossingsgerichte methode,

De oplossingsgerichte benadering kan gebruikt worden in elke situatie waarin iets anders en beter kan. Door de kwaliteiten van alle leerlingen te erkennen en te stimuleren, wordt vriendschap en samenwerking bevorderd om zo uiteindelijk bij te dragen aan een veilige leeromgeving. Een oplossingsgerichte benadering is erop gericht om vooruit te kijken. Hoe kan het anders, hoe wil je het graag anders, wat en wie heb je daarvoor nodig? Wat is je eigen rol hierin?

5. Meidenvenijn,

De lesmethode Meidenvenijn draagt bij aan een positief sociaal klimaat en wordt in het eerste leerjaar gegeven door een gecertificeerde docent aan de eerste jaars meiden. Zij krijgen inzicht in gedrag en rollen van meiden. Ze worden zich bewust van het effect van het gedrag op anderen. Door het leren ontdekken van de eigen kwaliteiten, leren ze ook, hoe ze, negatief gedrag kunnen ombuigen in positief gedrag.

6. Rots en Water,

De training Rots en Water wordt gegeven door de gymdocent in het eerste leerjaar of tweede leerjaar. In deze training leren de leerlingen vanuit fysieke oefeningen sociale vaardigheden zich eigen te maken. Zelfreflectie, zelfbeheersing en zelfvertrouwen komen in deze training aan de orde.

7. Leefstijl,

De lesmethode leefstijl wordt in alle leerjaren gegeven. In deze lessen bevorderen de docenten dat jongeren opgroeien tot zelfstandige, sociaal vaardige en betrokken mensen. Sociaal emotionele vaardigheden worden ontwikkelt en gestimuleerd.

Nazorg,

Desbetreffende leerlingen worden gevolgd in het leerlingenoverleg.

Tijdspad voor een schooljaar:

Augustus	Gedurende het schooljaar is het vak leefstijl en drama een vast onderdeel in het jaarrooster.	Start schooljaar: afspraken met mentor en leerlingen over de omgang/regels op school. Uitleg sociaal veiligheidsbeleid op school door de mentor aan leerlingen. Voorstellen coördinator sociale veiligheid, langs groepen: taak/functie binnen de school voor leerlingen/ouders.
September		Rots en Water lessen alle 1 ^{ste} jaar. Ouderinfo- avond: oa. uitleg sociaal veiligheidsbeleid. Informatie beleid op website, schoolgids.
Oktober		Afnemen veiligheidsenquête. IOP gesprekken ouders/leerling Leerlingenraad: oa veiligheid binnen de school. Start training Meidenvenijn 1ste jaars.
November		Betrokken docenten zetten info in weekbericht, website, facebook over de preventieve inzet. Desbetreffende docent zet info over Rots en Water in weekbericht, website, facebook.
December		Mentor: integreren doe je samen/ kerstgedachte In de ouderbrief info zetten over veilige school
Januari		Mentor: goede voornemens/gedrag-omgang Leerlingenraad: oa veiligheid binnen de school
Februari		Nederlands: boek thema pesten lezen of een film kijken (2 ^{de} jaar) en nabespreken. IOP gesprekken met ouders en leerling.
maart		Lessen, ouderavond, theater rondom een maatschappelijk thema voor alle jaargroepen georganiseerd door smw in samenwerking met mentoren/docenten.
April		Online burgerschap: 2 ^{de} jaar. Wat je offline niet doet, doe je ook niet online.
Mei		Leerlingenraad: oa veiligheid binnen de school
Juni		IOP gesprekken. Evalueer in de klas hoe het schooljaar was. Hoe veilig heb jij je gevoeld.
juli		Schoolfeest als bijdrage aan een positieve, gezellige sfeer op school. Het samen beleven van een feest.

Informatieve sites

- Pestweb.nl : een site waar je veel informatie kunt vinden.
- Mijnkindonline.nl
- Kivaschool.nl
- Voorelkementor.nl: een site met artikelen, werkmaterialen, lesideetjes en achtergrond informatie.
- Weetwatjetypt.nl: informatie voor ouders, leerlingen en docenten over cyberpesten.
- Pestenopschool.com: door het invullen van je mailadres krijg je gratis informatie en werkvormen/oefeningen over pesten.
- www.meidenvenijn.nl
- www.posicom.nl
- www.rotsenwater.nl

boeken/films:

- Digitaal pesten (van mijnkindonline)
- Van pesten naar Wij gevoel: Theo Klungers. uitgever: posicom
- Handboek alles over pesten van Jan Ruigrok
- Oplossingsgericht aan het werk met jongeren / Corry Wolters. uitgever: Pica
- van pesten naar samenwerken: oplossingsgerichte aanpak bij pestgedrag in school/ Sue Young. Uitgever: Pica
- Film: Spijt van Carry Slee
- Youtube pestweb: filmpje: Carmen
- Enzo Knol #ENZOKNOL: youtube filmpje over pesten met zijn achternaam
- Aanwezig op alle scholen: kwaliteitenspel, antipestkwartet, coachkaarten.

Bijlagen:

- Certificaten trainers Meidenvenijn
- Certificaten trainers Rots en Water
- Certificaat coördinator sociale veiligheid
- Licentie Leefstijl methode
- Jaarplanner
- Stappenplan aanpak peestsituatie
- Pesttest
- Sociogram
- Protocol social media/tablet/smartphone gebruik

(bijgewerkt november 2016)